

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р *Георги Вълчев*, преподавател в катедра «История и теория на културата» във
Философски факултет на СУ «Св. Климент Охридски»

за научните трудове на **д-р Галина Николаевна Праскова**

представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление **3.1.**

Социология, антропология и науки за културата (Теория и история на културата. Социална и културна история на България. Ново и най-ново време.), обявен в ДВ, бр. **105 / 11.12.2020 г.** за нуждите на Факултета по философия в СУ „Св. Климент Охридски“.

Единствен кандидат по обявения конкурс е д-р Галина Праскова. Представеният от нея комплект от документи и материали отговаря напълно на законовите изисквания. Тематиката на конкурса изцяло съответства на образователния профил на кандидата, на нейните изследователски интереси, на богатата ѝ практико-приложна и проектна дейност.

Представяне на кандидата. Галина Праскова завършва специалността „Културология“ в СУ „Св. Климент Охридски“ през 1998 г., където по-късно започва академичната си кариера първоначално като хоноруван, а след това и като редовен преподавател. Последователно заема академичните длъжности „асистент“ (2001-2005) и „старши асистент“ (2005-2010). След успешна защита на докторска дисертация на тема „Поколения, поколенчески дискурси и колективни времена: Употреби на генерационните деления в България през втората половина на XIX и началото на XX век“, от 2010 г. до настоящия момент заема длъжността „главен асистент“ в катедра „История и теория на културата“ във Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Специализирала е в Университета в Юваскюла и в Архива на финландското литературно дружество (2018). Владее свободно английски и руски езици, член е на редакционния съвет на електронното списание за изкуства и култура „Пирон“ (от 2016 г.). Ръководила е и е вземала участие в множество научни проекти, подготвяла е различни

лекционни курсове, участвала е в съставителството на отделни сборници и самостоятелни броеве на научна периодика.

Оценка на научните резултати и приносите. За участието си в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ д-р Галина Праскова е представила списък с 1 монография, 2 глави от книги (на английски език) и 25 статии, публикувани в периодични издания и сборници., които в настоящето становище са обект на оценка за научните резултати и приносите на кандидата.

Хабилитационният ѝ труд „Хроники на замогването и модернизацията в Царство България. Историята на Александър Тенев“ е научно изследване със съществен принос към реконструкцията на социалния и културния живот в малкото село и провинциалния град от 20-те-40-те години на XX век в България, макар и прочетени през описанието на конкретно семейно минало. Проследяването на индивидуалната фамилна история обаче далече надхвърля тясната рамка на микроисторията и изследването се фокусира върху много по-сложните въпроси, свързани с процесите на модернизация, които неизбежно съпътстват изграждането на националната държава и начините на нейното справяне с кризата след войните от началото на XX век. Монографията е с обем от 415 страници, състои се от увод и седем глави, богата библиография, която включва заглавия на български, английски езици и значителен корпус от документи, съхранявани в Централния държавен архив, в държавните архиви в Сливен и Стара Загора, както и в различни лични архиви .

В това изследване, боравейки с множество лични свидетелства и архивни документи, д-р Галина Праскова успява не само да очертае детайлно жизнения път на богатия земеделец Александър Тенев (1881 – 1950) от Новозагорско, но и да разгърне неговата проекция в цялостната панорама на обществения живот в България след края на Първата световна война, когато усилията на тогавашните поколения за преодоляване на кризата създават множество различни личностни сюжети, чиято концептуалната спойка се залага съвсем предвидливо още в първа глава.

В останалите шест глави тематично се описват най-важните общи измерения на социалния и културен опит на Александър Тенев. По този начин втора глава се фокусира върху стопанското развитие в национален и регионален мащаб, което пряко влияе върху отношението на местните хора към земята като най-ценен капитал и върху планирането на

техните индивидуални семейни стратегии за просперитет. Трета глава, изградена основно върху едно непубликувано и неизвестно до момента краеведско съчинение на енорийския свещеник Никола Иванов от с. Загорци, проследява детайлно „видимите“ измерения на модернизацията в опозиция на устойчивите категории на локалното селищно пространство – водоснабдяване, пътища, градоустройство, обществената хигиена и др. Четвърта и пета глава показват как сложните културни промени, които протичат в малката общност, започват постепенно да пренареждат нейната йерархия и значението на традиционните нравствени авторитети с нови влиятелни фигури – на свещеника-общественик, на ясновидеца-окултист, на лекаря-моралист и др. Шестата глава завършва описанието на промяната, акцентирайки върху ролята на „образователните пилигримства“ за съдбата на новите поколения и възможностите за тяхната социална реализация. Последната, седма глава, която може да се приеме като своеобразно заключение на изследването, показва как политическата промяна след 9-ти септември 1944 г., прекъсва брутално плавния ход на една сравнително „мека“ като темпове модернизация и става повод за изобретяването на нови личности стратегии за справяне с обществено-политическите реалности в страната след нейната бърза съветизация, особено в сферата на селското стопанство.

В много отношения, може смело да се каже, че това е едно от първите по рода си изследвания през последните години, което видимо се откроява сред появилите напоследък множество разкази, възкресяващи различни индивидуални фамилни истории. То поставя в нов контекст винаги деликатните отношения между микроисторията и големия исторически наратив, между индивидуалната човешка съдба и обществената промяна, между темповете и посоките на тази промяна и произтичащите от тях (не)възможни избори пред отделната личност. В него д-р Галина Праскова по много убедителен начин доказва, че притежава всички необходими качества на напълно изграден учен, съчетаващ умело и боравещ свободно с различни изследователски методи в областта на хуманитарното и социалното познание, смело навлизайки в сложните полета на съвременните интердисциплинарни научни изследвания.

Другите две самостоятелни глави от колективни научни трудове, както и представените 24 на брой научни статии също отговарят на темата на обявения конкурс. В тях може да се проследи широкия спектър от проблеми, които вълнуват д-р Галина

Праскова и формират постепенно нейните трайни изследователски интереси, неизменно свързани под една или друга форма с различни поколенчески или индивидуални биографични разкази. Особено трябва да се подчертае приносът ѝ към сложната проблематика за институционалната „инструментализация“ на смъртта и вглеждането в съдбата на обикновено маргинализираните групи на „отхвърлените“, страдащи от различни ментални или физически увреждания. Имайки предвид и нейната преподавателска работа, в която, както е видно от приложената справка за лекционни курсове, тя постоянно включва своите изследователски постижения, може да се каже, че д-р Праскова формира в новите поколения студенти от специалност „Културология“ една нова чувствителност към сложните проблеми, пред които е изправено съвременното ни общество и чиито трайни решения то все още не е успяло докрай да открие.

Заключение. Като имам предвид цялостната научноизследователска, публикационна, преподавателска и популяризаторска дейност на д-р Галина Праскова, актуалността на разработената от нея проблематика в представените научни трудове по обявения конкурс, постигнатите научни резултати и приноси, убедено изразявам своята положителна оценка и ще гласувам за присъждане на д-р Галина Праскова на академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление **3.1. Социология, антропология и науки за културата (Теория и история на културата. Социална и културна история на България. Ново и най-ново време.)**, обявен в ДВ, бр. **105 / 11.12.2020** г. за нуждите на Факултета по философия в СУ „Св. Климент Охридски“.

10.04.2021 г.

доц. д-р Георги Вълчев

София